

dengang have fastsat billigere Bilskaar end dem, der bleve fastsatte i 1846. Man har villet trøste os med, at fordi disse billige Betingelser ikke bleve tilstaaede disse Godser, hvorom Talen er, ved denne Lov, kunde de faae dem siden, men jeg er bleven noget bange, siden jeg horte den meget ærede Rigsdagsmand fra Falster fremsætte den Sætning, at der ved Resolutionen af 1846 er skeet Uret mod de ældre Godser; saaledes opfattede jeg hans Uttringer. Ikke? det forekommer mig idetmindste. Dersom der er skeet Uret, kan denne Uret, som engang er skeet, gjentages, og det er det, vi ikke bør udsætte os for; vi ønske ikke at overlade til en uvis Fremtid, hvad der nu kan afgjøres ved Lov. Den ærede Ordfører har imodegaet det Udtryk af mig, at, hvis det Ændringsforslag, som her foreligger, gif igjennem, vilde disse Bønder, der boe paa Frederiksgave og Blesstofte Godser, være henviste til oftomtalte Resolution af 1ste Juli 1846, og jeg troer virkelig, at de ere henviste dertil. Den Udfigt, at Regjeringen kunde handle, som private Godseiere, og foreslaae Modificationer, kan virkelig ikke trøste mig; jeg troer, at Regjeringen maa være noget forsigtig dermed, jeg troer, at det let kan have Følger, som virkelig ikke ere ønskelige. Jeg glemte, da jeg første Gang havde Ordet, at omtale, at paa de af disse Godser, der ligge i Sjælland, nemlig Bjørnsholms Godser, ere Bønderne i en meget maadelig Forfatning. Jeg havde netop Læilighed til at gjøre mig bekendt dermed, da vi forrige Gang vare samlede her, og Sagen om Hovriets Afløsning forelå. Det frapperede mig i høi Grad, at Hovriet endnu fandt Sted paa disse Godser, som tilhørte Kronen, og jeg søgte Oplysning om, hvorfor det var Tilfældet, og det viste sig saaledes, at Grunden var, at disse Bønder selv mod billige Bilskaar ikke turde søge deres Hovri afløst. Hvor saadanne Anskuelse ere gjældende hos Bønderne, maa Forfatningen være meget slet, og jeg troer, at Staten, naar den er Godseier, maa gjøre Noget for, at Bønderne kunne komme i en bedre Tilstand, og derved give et godt Exempel, og jeg troer, slet ikke, at det, at hjælpe Bønderne til bedre Bilskaar, er saa farligt og fordærveligt, at man skulde i nogen Maade være bange derfor. Jeg

maa tilstaae, at jeg aldeles ikke kan indsee, hvorledes man kan trække den rette Grændse mellem de ældre og nyere Krongodser, hvilket jeg allerede i Anledning af Lovens Titel, hvis Ændringsforslaget gaar igjennem, har gjort opmærksom paa. Naar man seer hen til den Betænkning, der foreligger fra Udvalget, vil man see, at de Udtryk, der ere brugte om Frederiksværk, ere af den Betskaffenhed, at man ikke ret kan see, hvorledes det kan tænkes, at det hører til det gamle Krongods og kan have samme Ret, som dette. Udtrykkene lyde saaledes: „Men hele den Behandling, der er vist med Hensyn til disse Bønder, medens Kong Frederik den Sjette — det vil sige, som Privatmand, eiede Godset, giver ogsaa Jøie til at antage, at det var Hensigten, at der med Hensyn til dem, skulde forholdes paa den nye antydede Maade“. Det er paa ingen Maade, efter hele den Udvikling, Udvalget har givet, beviist, at der er mere Grund til at henregne Frederiksværk til de ældre Godser; det har ikke givet noget Beviis for, at man med Rette kan gjøre det.

Finantsministeren: Jeg skal ikke videre deeltage i Discussionen, og jeg haaber heller ikke, at det skal være nødvendigt, men der er et factisk Moment, som jeg anseer mig for forpligtet til at henlede Thingets Opmærksomhed paa. Hvis Lovforslaget bliver antaget i sin Heelhed for samtlige Krongodser, følger inngenslunde deraf, at det nyere Krongods vil kunne erholde sine Fæstesteder til Selveiendom paa ligesaa billige Bilskaar, som det ældre. Det, som opnaaes derved, og som der maa lægges Vægt paa, er, at der fastsættes een og den samme Form for Fæstegodsets Overgang til Selveiendom, ligesom der hidtil har været det efter Resolutionen af 1846 i Henseende til Livsfæstes Overgang til Arvesætte; men det er en Selvfølge, naar man gennemlæser Lovudkastets § 2, at de Commissioner, der skulle foretage de fornødne Taxationer, maae nødvendigvis komme til at taxere paa en noget anden Maade paa de gamle Krongodser end paa de nye. Ligesom jeg antager, at der vil blive en Afvigelse paa de forskellige gamle Krongodser, hvor Forholdene ere forskellige, saaledes vil det Samme i høi Grad upaatvile-